

SZENT ANNA NAPJA (JÚLIUS 26.) 142–147.

A nyár közepének ünnepi eseménye Bácskertesén – vagy ahogyan a helyiek nevezik, Kupuszinán – a Szent Anna-napi búcsú. Ilyenkor nemcsak a helybeliek és a hazlátogató, elszármazott rokonok vesznek részt az ünnepi szentmisén-körmeneten, hanem a környező településekről is sokan eljönnek. Szent Anna ugyanis, mint Jézus nagyanyja, megkülönböztetett tiszteletnek és szeretetnek örvend, főként az asszonyok körében, akik családi bajaikban és betegségükben kérnek tőle közbenjárást, segítséget. Ma is sok kislányt keresztelnek Anna névre, hogy hathatós mennyei patrónát biztosítsanak számukra. Bálint Sándor szerint „Szent Anna nemcsak a Szűzanya édesanyja, hanem tisztas özvegyként Jézus Krisztus öreganyja, dajkája, a szentatyafiság matriarkája, és így a keresztény nagycsalád, nemzetség oltalmazója, a gyermekáldás patrónája” (Bálint 1977, II. 96).

Szent Anna népszerűségéről tanúskodnak az őt köszöntő és hozzá fohászkodó énekek (142–147), sőt szentcsalád-járás során is megnyilvánulhat tisztelete (178-V). Bálint Sándor ponyvagyűjteményének szentekkel kapcsolatos nyomtatványaiban legtöbb a Szent Annához szóló imádság és ének (N. Szabó-Zombori 2010, 27).

142. Szent Anna-köszöntő, búcsúsének

Rubato ♩ = 100

1. Üd-vöz-légy, Szent An-na, Jé-zus nagyany - ja,
A SzűzMá - ri - á-nak szü-lő-daj - ka - ja!

Té - ged szün - te - len di - csé - rünk,

Né-kéd buz-gón é - ne - ke - lünk.

2. A Szentháromságnak kincses tárháza,
Magyar nemzetünknek világossága!
Néked örül szívünk, lelkünk,
Téged dicsér tehetségünk.

Gombos, Bacskó Mártonné Nemes Maris (89).

Kiss L., 1941.

A gyűjtő szerint processióban is éneklük a doroszlói Szentkútra menet. Doroszló népszerű Mária-kegyhely (vö. kisasszonyi búcsú), ahová búcsúk alkalmával a környező falvakból körmenetek indulnak, és útközben különféle egyházi énekeket énekelnek.

A dallam a magyar néphagyományban jelentős helyet elfoglaló ún. Rákóczi-nóta dallamcsaládjába tartozik (*Magyarország zenetörténete* II. 335). Világi változatai a *Kájoni* és *Vietórisz kézirat*-ban szerepelnek, egyházi népénekként Náray György: *Lyra coelestis*-ében jelent meg először (1695), az újabb katolikus énekeskönyvekben *Üdvözlégy*, *Krisztusnak drága szent teste* szöveggel szerepel (Szendrei–Dobszay–Rajeczky 1979, I. 146–149, II. 70–71). A teljes nyelvterületen ismert balladai, lírai és történeti szövegekkel, mellettük pedig különféle vallásos szövegekkel. Bacskó Mártonné különlegesen szép díszítésekkel adta elő, sajnos énekéről nem készült hangfelvétel.

Variáns: a következő és a 151. nagyboldogasszonyi ének.

Dallamtípusa: MTA népzenei gyűjtemény 11.047.0/1.

Szövege: *Orgonahangok*, 908, nótautalással erre a dallamra.

143. Szent Anna-köszöntő

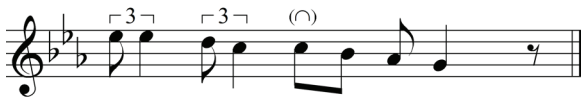
Parlando, rubato ♩ = cca 76

1. Id-vez-légy, Szent Án-ná, Jé-zus nágyányja,
Á Szíz Mā - ri - jā-nák szi-lé-dáj-kā-já!

Té-ged szün - te-len kö-szön-tink,

Ne-ked buz-gón é - nek - e - link.

3. vsz.

4. vsz.

5. vsz.

2. Ó, szentháromságnak kincsesládája,
 Á mi nemzetinknek nagy vígassága!
 Neked örül szívink, lelünk,
 Téged dicsér tehetségink.

4. Ázér igaz hittel, nagy reménységgel,
 Tisztá szeretettel, buzgó lélekkel
 Hozzád járulunk, Szent Anna,
 Mārijának édesanyja.

3. Megāldottā érted ā keddi nāpot,
 Melyen szīletēd ēs hālālod volt.
 Āldāst ígért mindeneknek,
 Kik téged buzgón tisztelnek.

5. Māgunkāt egészen neked ājāljuk,
 Lelkīnkēt, testīnkēt tereād bīzzuk.
 Kérīnk, Annā, irgālmās légy,
 Mīnkēt oltālmād ālā végy!

Bácskertes, Gábor József (92) előénekes.

Bodor A., 1990.

Variáns: az előző ének, lásd annak jegyzetét.

144. Szent Anna-köszöntő

♩ = 132–136

1. Üd-vöz - légy, Szent An - na, Úr Jé - zus nagy-any - ja,

Szo - mo - ru szi - vek-nek Légy vi-gasz-ta - ló-ja,

Di - cső Szent An - na!

2. 4. vsz.

2. Hozzád folyamodunk,
 Mert szomorúk vagyunk.
 Bűneinkkel Jézust
 Sokszor megbántottuk,
 Dicső Szent Anna!

3. Nincs köztünk békeség,
 Szeretet, égyesség,
 Egy más iránt csak a
 Rágalom, irígység,
 Dicső Szent Anna!

4. Halálunk óráján,
Életünknek fogytán
Jézus, Márijával,
Kedves unokáddal
Jöjj el, Szent Anna!

Doroszló, Horváth Jánosné Kovács Mária (75).

Kiss L., 1968.

A dallamot különféle vallásos szövegekkel öt változatban gyűjtötték a Dunántúlon, a Felföldön és az Alföldön. A Vajdaságban Bácskerteszen ismerik még, mint Mária-éneket.

Dallamtípusa: MTA népzenei gyűjtemény 16.269.1/0.

Vö. még: Típuskatalógus IV/311 távolabbról, továbbá a *Boldogasszony, édes* kezdetű népénekkel (*Hozsanna*, 174). **Hangzó: 038.**

145. Szent Anna-köszöntő

$\text{♩} = 80$

1. Ko - szo - rút köt ne - ked min - den hív lé - lek,
É - gen s föl-dön ró - lad zeng ma az é - nek,

Refr.: Szent An-na, Szent An-na, Megváltónk nagyany - ja.

2. Az angyalok királynéját neveltet,
Kit anyjának választott a legszentebb. *Refr.*

3. Dicsérünk hát, s tiszta szívből köszöntünk,
Szent emléked örök leszen közöttünk. *Refr.*

4. Unokádat s szülöttedet kérd értünk,
Hogy bűnökkel Istent többé ne sértsük. *Refr.*

5. Szószólásunk, hogyha eljön majd végünk,
Nyisson utat mennyországba minékünk! *Refr.*

Csóka, Jasura József (55) előénekes.

Kónya S., 1998.

19. századi dallam, mely szerepel a *Zsaskovszky énektárban* és az újabb katolikus énekeskönyvekben is (*Hozsanna*, 189, *Éneklő Egyház*, 235) *Nyújtsd ki mennyből, ó, szent Anyánk, kezdet* szöveggel. Mindössze tíz népi változatát gyűjtötték, valamennyit Mária-ének szöveggel. Ezek némileg variálják az énekeskönyvi dallamot, a csókai változat viszont csak ritmusában tér el attól és a Szent Annához kapcsolódó, alkalmi szöveg tekintetében.

Dallamtípusa: Típuskatalógus IV/321.

146. Szent Anna-köszöntő

Parlando ♩ = 100

1. Üd-vöz-légy, ó, föld ö - rö - me, bol-dogSzent An - na,
Szűz-a-nyánk-nak szent szü - lő - je, Jé - zus nagy-any - ja!

{ Mag-ta - la-nok pél-dá - ja, min-den szü-lők fák-lyá - ja,
Tisz-ta é - let

A szü - lés - től ret - te - gők-nek gyám-ja s daj-ká - ja.

2. Boldog Anna, olvadoz ma benned a szent szív,
Hogy maradtál, bár zokogva, Istenedhez hív.
Azért jön a kegyelem, azért árad szerelem,
Hogy szüntelen az Úr félelme volt szívedben.
3. Látod immár az egekben azt, akit szültél,
Bús, de buzgó könnyeiddel megérdemeltél.
Nézzed a gyöngyalakot, ki szülöttedben lakott,
Ki nekünk is a mennyekhez szent reményt adott.
4. Nézz a földre, vannak itt is hív unokáid,
Néznek a szent égre most is bágyadt árváid.
Érdemidet dicsérik és követve kísérik,
Menteni kész karjaidat várják és kérik.

Csóka, Jasura József (55) előénekes.

Kónya S., 1998.

A gyűjtő szerint „különösen az áldott állapotban lévők és a magtalanok” fohászknak Szent Annához. A hozzá ajánlott kilencedhez tartozik ez az ének.

A dallam számos 18. századi kottás forrásban megtalálható. A falusi hagyományba is bekerült, mintegy 30 változatát gyűjtötték, legtöbbet a Felföldön és az Alföldön, mint búcsús- és virrasztó éneket, névnapköszöntőt.

Dallamtípusa: Típuskatalógus IV/290.

147. Szent Anna-köszöntő

♩ = 116

1. Üd - vöz - légy, ál - dott légy, Jé - zus nagy-any - ja,
Tisz - tel - jen szív és ajk, bol - dog Szent An - na!

Ki a Szűz Má - ri - át vi - lát - ra ho - zád,

Hall - gass meg ben - nün - ket, kik es - dünk hoz - zád!

2. A menny s föld Istene téged választott,
Hogy rejánk árassza a szent malasztot.
Te voltál a gyökér, melynek virága
Üdvösséget hozott egész világra.

Bácskertes, Silling Mihályné Bazsantik Erzsébet (65).

Németh I., Juhász Gy., 2013.

18. századi egyházi népének, mely *Máriát dicsérni hívek, jöjjetek* szöveggel szerepel *Bozóki énekeskönyvében*. Szent Annához kapcsolódó szöveggel csak ezt az egy bácskertes adatot ismerjük. A dallamnak összesen tíz népi változatát gyűjtötték.

Dallamtípusa: MTA népzenei gyűjtemény 11.150.1/0 (vö. Típuskatalógus IV/344).